

System współpracy samorządu z organizacjami

24 sie 2010 8:11 Autor: Małgorzata Kuncewicz

Warto przeczytać...

Powinna to być koncepcja starannie przemyślana, wieloaspektowa, osadzona na solidnych fundamentach i wypełniona trafnymi rozwiązaniami odpowiadającymi lokalnym potrzebom oraz możliwościom. Tę koncepcję należy nazwać systemem współpracy samorządu z organizacjami.

System współpracy to trwale wkomponowanie organizacji w strukturę działań samorządu, to odpowiednie zapisy prawa lokalnego, to dobra praktyka współpracy oparta na zasadach partycypacji i pomocniczości.

System przenika wiele aspektów funkcjonowania samorządu i jego jednostek, dotyka całej społeczności lokalnej, winien stanowić spójną, komplementarną całość. System ten nie jest stanem, po osiągnięciu którego można spocząć na laurach i uznać, że „samo będzie się działo”. To ciągły proces poddawany nieustannej ocenie i korekcie. I jeszcze jedno: to przeciwieństwo „układu” – zastalego schematu działań, niedopuszczającego do zmian, trwoniącego energię społeczną i szansę na rozwój społeczności lokalnych.

Partnerstwo i wartości

Samorząd i organizacje powinny być partnerami. Partnerstwo wymaga poznania się, nabrania zaufania, uwspólnienia wartości, zasad, celów i sposobów ich realizacji. Współpraca samorządu z organizacjami winna opierać się na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego: pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Te zasady oraz wspólny cel – rozwój wspólnoty, stanowią swoisty fundament systemu współpracy. Partnerzy powinni je omówić, przełożyć na praktykę pracy, a w razie potrzeby – odwoływać się do nich jako uzgodnionego punktu wyjścia.

Prawo

System współpracy opiera się na prawie. Tym krajowym: zwłaszcza ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz prawie lokalnym. Ważne jest, aby to ostatnie tworzone było w jak największym stopniu partycypacyjnie: z udziałem mieszkańców, a zwłaszcza ich organizacji. Sam system współpracy winien być szczegółowo opisany w wieloletnim programie współpracy samorządu z organizacjami. Jest już wiele tego rodzaju dokumentów, nie wolno ich kopiować. Niezbędne jest wypracowanie własnego, unikatowego rozwiązania opartego na lokalnej diagnozie, celach i sposobach ich realizacji. Tego nie wolno narzucić – tylko model w trudzie wykuty przez samorządowców i liderów organizacji podczas dziesiątków spotkań, uwzględniający lokalną tradycję i koloryt, będzie skutecznym narzędziem pracy. Powinien być wrażliwym mechanizmem reagującym na każdą nową możliwość rozwoju lokalnego, „zasysającym” każdy dobry pomysł organizacji czy mieszkańca, a jednocześnie podatnym na korygowanie swoich niedoskonałości i wprowadzanie ulepszeń.

System współpracy

Opisywany system współpracy wypracowany jest testowany i promowany przez Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT – ogólnopolską organizację wspierającą sektor pozarządowy. System ten składa się z kilku elementów. W zakresie prawa lokalnego:

- strategii rozwoju samorządu, która jest punktem wyjścia współpracy – to na jej realizację powinny być przede wszystkim wydatkowane pieniądze skierowane do organizacji (dotyczy to również innych programów społecznych, operacjonalizujących strategię, zwłaszcza programu rozwiązywania problemów społecznych);
- uchwały rady gminy/powiatu/województwa w sprawie wieloletniego programu współpracy (inaczej: karty czy zasad współpracy) samorządu z organizacjami pozarządowymi, który stanowi uszczegółowienie strategii rozwoju, gdzie krok po kroku opisana jest praktyka współpracy;
- uchwały gminy/powiatu/województwa w sprawie rocznego programu współpracy samorządu z organizacjami jako operacyjnego programu określającego konkretne zadania do wykonania w danym roku oraz ich koszt;
- budżetu samorządu gwarantującego realizację zadań zapisanych w strategii i innych dokumentach;
- zarządzeń regulujących poszczególne aspekty współpracy.

W zakresie zasad, struktury, konkretnych rozwiązań:

- partnerstwa na rzecz rozwoju sektora pozarządowego (aktywności obywatelskiej) powiatu czy gminy, lub też partnerstwa na rzecz rozwoju społecznego, gdzie aktywność obywatelska stanowi jeden z obszarów tematycznych;
- reprezentacji organizacji pozarządowych danego powiatu, gminy czy województwa, współtworzącej wymienione wyżej akty prawa lokalnego, dbającej o właściwą praktykę współpracy poprzez jej monitorowanie i ewaluację;
- wspólnego zespołu złożonego z przedstawicieli samorządu oraz z przedstawicieli sektora pozarządowego, wskazanych przez organizacje; zadaniem takiego zespołu jest monitorowanie, ocena i proponowanie zmian do systemu współpracy (tym ciałem mogą być wojewódzkie, powiatowe i gminne rady pożytku publicznego);
- zasady powoływania przedstawicieli organizacji (wskazanych przez organizacje bądź po przeprowadzonych z nimi skutecznych konsultacjach) do wszelkich gremiów tworzonych przez samorząd;

- osoby kontaktowej ze strony samorządu, np. pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych;
- zasady standaryzacji zadań powierzanych organizacjom;
- wspólnej komisji opiniującej oferty składane przez organizacje, w skład której obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele organizacji wskazani przez reprezentację sektora (z wykluczeniem konfliktu interesów);
- współpracy finansowej (zlecanie i powierzanie zadań) oraz pozafinansowej: wymiana informacji, opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących organizacji, współpraca z organizacjami z miast zaprzyjaźnionych, z zagranicy itp.;
- współpracy z jednostkami samorządowymi (PCPR, GOPS, GOK, szkoły, biblioteki itp.);
- współpracy z przedsiębiorcami;
- stałego miejsca wsparcia organizacji pozarządowych i aktywności obywatelskiej (np. Centrum Organizacji Pozarządowych) prowadzonego na zasadzie powierzenia zadania wyspecjalizowanej organizacji pozarządowej;
- środków finansowych zabezpieczonych w budżecie samorządu na wkład własny do projektów organizacji, w sytuacji gdy te pozyskały środki finansowe ze źródeł pozabudżetowych i gdzie taki wkład jest wymagany;
- dorocznych wydarzeń: spotkania plenarnego czy branżowego organizacji, forum inicjatyw pozarządowych, targów organizacji itp.;
- stałego konkursu na najlepszą inicjatywę organizacji pozarządowych, na dobroczyncę roku itp.;
- pomocy w powstaniu i stałym finansowaniu organizacji niezbędnych do sprawnego funkcjonowania społeczności: centrów wolontariatu, organizacji wspierających inne organizacje, funduszy lokalnych, biur porad obywatelskich, banków żywności, klubów seniora, organizacji dzielnicowych itp.);
- innych rozwiązań lokalnych;
- zasady prowadzenia stałego monitoringu i ewaluacji (oceny) stanu aktywności obywatelskiej oraz realizacji systemu współpracy, wdrażania rekomendacji zawartych w ewaluacji.

Od czego zacząć

Im większy samorząd, tym bardziej rozbudowany system współpracy. Wdrożenie systemu należy rozpocząć od powołania grupy zadaniowej złożonej z przedstawicieli organizacji, tych, którzy potrafią wznieść się ponad interesy swojej organizacji, myślących kategoriami dobra wspólnego, a także kilku otwartych radnych i urzędników. Niezbędna jest determinacja szefa samorządu – on powinien „namaszczać” ten proces. Niezwykle ważny jest jego zmysł dyplomacji – nie wolno niczego narzucać, wszystko musi być wypracowane na zasadzie konsensusu. Wdrażanie systemu wymusza przeorganizowanie struktur samorządu, ale przede wszystkim zmianę myślenia. To już nie my – oni, „ci urzędnicy”, teraz są to partnerzy w działaniach na rzecz dobra wspólnego lokalnej ojczyzny. Tworzenie systemu oraz jego wdrażanie w praktykę współpracy może trwać kilka lat, ważna jest wola i konsekwencja partnerów.

Dlaczego warto

System współpracy porządkuje, wzmacnia i podnosi skuteczność rozwiązań społecznych w samorządzie. Następuje lepsza realizacja strategii rozwoju samorządu, a co za tym idzie – poprawia się jakość życia mieszkańców. W jednym dokumencie zgromadzona zostaje pełna wiedza na temat wszystkich aspektów współpracy samorządu z organizacjami. Następuje uporządkowanie procedur: jednolite dokumenty, formularze itp. Pojawia się efekt synergii – zwielokrotnienie efektów poprzez łączenie różnorodnych zasobów samorządu i organizacji. Zwiększa się liczba projektów zewnętrznych realizowanych przez organizacje. Pieniądze publiczne są wydatkowane efektywniej (standaryzacja) i przejrzysiej (komisje konkursowe).

Autor:

ARKADIUSZ JACHIMOWICZ prezes Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Pozarządowych – ośrodka Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT. Od kilkunastu lat pracuje na rzecz sektora pozarządowego. Jest ekspertem w zakresie współpracy samorządów z organizacjami, brał udział w wypracowywaniu systemów współpracy w kilkunastu samorządach, włącznie z samorządem województwa warmińsko-mazurskiego.

Źródło: www.ngo.pl [1]

<https://wws.archiwum-wzp.pl/organizacje-pozarządowe/co-slychac-w-iii-sektorze/system-wspolpracy-samorządu-z-organizacjami>